

18.669
Ч. 176. ВИДАНЕ УКРАЇНСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ТОВАРИСТВА.

ТАРАС—ДИТИНА.

В ДВОХ СЦЕНІЧНИХ ОБРАЗКАХ.

НАПИСАВ

Михайло Козоріс.



Львів. Бібліотека
АН УРСР

У ЛЬВОВІ, 1914.

З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА.

8/с 1917 - 93

Н 25 879
МІ

И.109655

ПРИСВЯЧУЮ
СВОЇЙ МАЛЕНЬКІЙ І ЧЕМНІЙ УЧЕНИЦІ
ЦЬОПІ В.

О С О Б И:

В першій образку:

- Тарас
- Оксана
- Василько
- Катруся
- Марійка
- Петрусь
- Михайлик
- Грицько
- Іван
- Микола

} псалтирники,
} старші хлопці

В другій образку:

- Тарас
- Ірина, його сестра
- Оксана
- Дівчина-Доля
- Олекса
- Миколка
- Панас
- Захар
- Хлопці і дівчата.

Замітка: Між першим а другим образком минає кілька літ. Тому Тарас і Оксана в першій образку мають около 8 літ, а в другій около 12. Потрібно отже, щоби ролю Тараса і Оксани в першій образку грали діти молодші, а в другій старші. Прочі ролі в другій образку можуть грати діти з першого під зміненими іменами.

ЛЬВІВ БІБЛІОТЕКА
РСР
№ 109655

2014

82

І. ОБРАЗОК.

(Сцена представляє сад. На право видно ріг хати і кусень плота. Під хатою на соломі бавлять ся діти).

Ява 1.

(Василько, Петрусь, Катря, Оксана і Маруся).

Оксана (до Василька, перчить рукою). То не так — не так!

Василько. Але.....

Маруся. Не так, не так! Але Васильку, то не так! (Сіпає его за рукав).

Катря. Тарас так не говорить!

Оксана. Я тобі зараз скажу, як воно. Почекай лиш. (до Марусі) Знаєш, Марусю, я буду питати, а ти відповідай. — Добре?...

Маруся. Добре, добре!... Ну, починай!

Оксана (тикаючи пальчиком до Марусі). Мишка бура, де ти була?

Маруся. У Бозі була.

Оксана. Щось робила?

Маруся. Шмате прала...

Оксана. Щось дістала?

Маруся. Кусок сала.

Оксана. Десь поділа?

Маруся. Киця зіла.

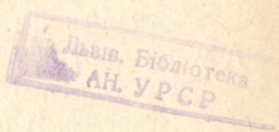
Оксана. Нащось дала?

Маруся. Бо украла.

Діти. Мяв, мяв, мяв!...

(Василько зриває ся і біжить за Марусю, м'яваючи. Вганяють по сцені.

Прочі діти сьміють ся).



Петрусь. Дивіть ся, хоче конче Марусю зісти. Не даймо, не даймо!

(Діти кидають ся на Василька, стримують его і тягнуть на соломку. Василько не даєть ся).

Маруся *(стає на переді сцені, віддихаючи скоро і глибоко).* Але я змутила ся... *(до Василька).* Бодай тебе, Васильку, кури разом з вівсом зіли... Так мене втомив...

Катруся. Шкода, що Тараса нема. Він зараз оповів би нам щось цікавого.

Оксана. А як засьпіває, то краще дяка.

Маруся. Та коли він пішов до школи. Я стрінула его на перелазі. Казав, що волів би бавити ся з нами, бо дяк дуже страшний.

Василько. Ой страшний, а бє вам — най Бог боронить.

Петрусь. Або гадаєте, що Тарас ніби не бере? Якось такої безрзової каші наїв ся, що раз!

Маруся. Алеж бо плакав, плакав...

(Вбігає Михайлик, перескажує через Марусю і паде на соломку, сьміючись).

Ява 2.

(Василько, Петрусь, Катруся, Оксана, Маруся, Михайлик).

Маруся *(до Михайлика).* А тобі що?

Михайлик. А то мені газдиня! Перескочив як кертичу копичку. Ха, ха, ха! *(Сідає).*

(Василько зриває ся і перескажує Михайлика).

Діти. Ха, ха, ха!

Василь. Ото мені газда! Перескочив як куряче яєчко.

Михайлик. Ану стрібуй ще раз!... Зловлю за ногу тай лиш носом в соломку уткнеш.

Петрусь. Михайлику, а яблук приніс?

Михайлик. Та де! У нас самі квасні, а до сусіда бояв ся іти. А у него яблука, яблука!

Василь. Та було піти!

Михайлик. Я пішов був під пліт тай зазираю, але все щось говорило мені: не йди, не йди! А тут ще сорока сіла на сливку тай кричить: не йди, не йди! Я і не пішов.

Петрусь. А Тарас був би пішов.

Михайлик, Оксана, Марта. Коли ні, коли ні!

Оксана. Тарас не пішов би. Я знаю, він раз бояв ся іти до хати і цілий день не їв, а не пішов в чужий сад.

Михайлик *(до Петруся)*. А видиш, а видиш!

Катруся. Ого! сварять ся вже! От краще засьпіваймо що...

Діти. Засьпіваймо, засьпіваймо!

Маруся. Та що?

Оксана. Тої, що то Тарас все сьпіває...

Петрусь. Ага! За козаків!

(Входить Грицько. В руках скрипці, зроблені з дошки і великий зігнутий смик).

Ява 3.

(Василько, Петрусь, Катруся, Оксана, Маруся, Михайлик, Грицько).

Грицько. За козаків, за козаків!

Прочі. А, музика прийшов, музика!

Грицько. Я такой буду музикою... Мій дідо був музикою, мій тато був, тай я буду... Мене так кортить грати, аж руки сверблять.

Петрусь. Ану, покажи мені свою скрипку.

(Бере, притискає до бороди і тягає по нитках смиком).

Петрусь. Ов! таж твоя скрипка, Грицю, зовсім не грає!...

Михайлик. Ані не пікає навіть.

(Діти сьміють ся).

Грицько. Який ти мудрий! Таж видиш, що вона ще маленька, як підросте, то і грати буде... Правда, що ти не вмієш ще орати, а як виростеш, то будеш вміти.

Маруся. Ха, ха, ха! Ото набалакав!

Катруся. Та годі вже, годі! Засьпіваймо вже раз.

Діти. Засьпіваймо, засьпіваймо!

(Оксана починає, а за нею сьпівають прочі на нуту: Козак пана не знав з віка... Підчас того Грицько грає на скрипцях, киває під такт головою).

Козаки степом женуть ся,
Від копит земля дροжить,
Перед ними ворог лютий
В крові на землі лежить...

(Вбігає Тарас бвз шапки з торбами через плечі).

Ява 4.

(Василько, Петрусь, Катруся, Оксана, Маруся, Михайлик, Грицько, Тарас).

Діти. А, Тарас!

Тарас. Та чого перервались? Сьпівайте даліше, а я буду махати руками так, як дяк у школі.

(Сьпівують даліше, а Тарас вимахує руками).

А гетьманський кінь вороний	Хлопці вірні січовії,
Він вірлом біжить у бій,	Війна мати, кінь їм брат,
Стяг козацький повіває,	За Україну, за свій нарід
Коло него хлопців рій!	Кождий душу дати рад.

(Тарас скаче в солому, прочі діти за ним. Він крутить ся на всі боги і говорить скоро).

Тарас.

Курочка, журочка,	Маленьке, біленьке
В кругленькім гніздочку	І троха довженьке.
Яєчко вкотила,	Не рушай,
Крильцями накрила.	Осторожно! — уважай,

Бо яєчко хруп, хруп,
А курочка Оксану в носик дзюб, дзюб!

(Дзюбає Оксану пальцем по носі. Оксана відтримує его).

Діти. Де ти, Тарасе, взяв ся тут?

Тарас. Утік зі школи. Дяк пішов до коршми і казав Іванови пильнувати нас. А я ніби то води напiti ся, тай втік.

Петрусь. А шож ви там робите в школі?

Тарас. Що? Читаємо: аз, буки.

Діти. Буки? — які буки?

Тарас. Та такий значок є в книжці, що називає ся буки!

Діти. Ха, ха, ха! Якісь буки!

Михайлик. Не дармо то він вас так бє, коли ви за буки вчите ся...

Тарас. А погому якесь: аб, аз, ба, бала, бага.

Діти. Ха, ха, ха!

Петрусь. Та не знав, нащо того!

Тарас. Ага, на що? А апостола і псалтиру як прочитаєш? *(По хвилі).* А ви що робили доси?

Катруся. От що; Михайлик перескочив через Марійку.

Тарас. О, о! Також щось! *(до Михайлика)* А ти не чув, що через кого перескочить ся, то не буде рости?

Михайлик. Або дівчині нащо рости?

Тарас. А тобі на що?

Михайлик. Аби мене в москалі взяли, як виросту. А от той москаль, що стояв у нас на квартирі, то такий великий був.

Тарас. Або ти хотів би піти в москалі?

Михайлик. Або що?... Або єму зле? Сидів, нічого не робив, лиш пироги та курку їв.

Тарас. А я не хотів би іти в москалі. На них так трублять, як на псів.

Оксана. Тарасе, розповідж нам що цікавого.

Тарас. Та що?

Грицько. Та як то ти був при тих стовпах, що підпирають небо.

Тарас. За стовпи?... Добре — розкажу... *(Підтирає голову рукою і призадумуєсь хвилино).* Колись то, як ми лишень попоїли на полудне, взяв я батіг тай той капелюх, що брат торік носив тай пішов.

Грицько. А ти не бояв ся?

Тарас. Та чого? Я лиш урвав собі кілька яблук на дорогу, поставив у пазуху, приперезав міцнійше пояс... Перейшов я наш сад і потік, напив ся води, тай пішов через леваду все дальше, все дальше... Виліз я на тоту високу могилу, що то видно онтам, потому лиш спустив ся в діл, а там вже стовпи... А такі вам грубі, що й чотирох хлопів не обійме.

Катруся. А за тими стовпами що є?

Тарас. За стовпами? Величезна залізна брама... За тою брамою ховає ся сонце по заході.

Петрусь. А ти був за тою брамою?

Тарас. Та де! Там така велика колодка висить! Я і рушити єї не міг.

Оксана. А за тою брамою нічо нема?

Тарас. Я гукав, кричав, але ніхто не відзивав ся. Аж бачу, на боці в горі є квартира. — Виліз я на дерево, що росло зараз коло брами, зазираю в квартиру, а там вам так ясно! Дивлю ся, а там дівчина... В білій одежі, перевязане золотою стяжкою волосє ясне, а на голові вінець з колося і барвінку. Ходить вона і плаче, а що сльоза впаде, виростають білі цвітки. Вона топче їх, а інші виростають раз враз... Чого ти, дівчино, так плачеш? питаю єї. А вона зірвала ся і так зраділа, аж в долоні сплеснула. Прийшла до квартирки і рукою гладила мене по голові, а мені немов би там *(показує пальцем на голову)* хто якийсь огонь запалив... Питала мене, як я прийшов і казала втікати зараз, аби сонце не застало мене там, бо спалило би на вуголь. Як я хотів відійти, витягнула вона золотий колос, що носила в віночку і дала мені, кажучи:

„Сховай сей колос, Тарасе і не показуй нікому! Стережи его добре! Як виростеш, підеш в світ, будеш шукати плуга... Натерпиш ся много, але знайдеш той плуг. Тим плугом зореш українську ниву і засієш зерном з того колоса. І шезне тьма і горе і буде ясно на Україні“. Відтак поцілувала мене і я пішов домів.

Діти. А той колос де?

Тарас. Колос? Я сховав его так, що ніхто не знайде.

Діти. А нам не покажеш?

Тарас. Ні.

Діти. То ми підемо з тобою ще раз до тих стовпів.

Тарас. Не можна. Вона казала, щоби я ніколи не приходив, бо колос пропаде.

Діти. Ніколи?

Тарас. Ніколи!

(За сценою чути крик, а відтак кличе хтось: Тарасе! Петрусь вибігає за сцену і вертає скоренько).

Петрусь. Тарасе, там Іван і Микола шукають за тобою.

Тарас. Ов, будуть бити. Що я зроблю?...

Михайлик. Сховай ся в соломі, а ми тебе заступимо.

(Тарас ховає ся, а діти сїдають довкола і закривають его. Входить Іван і Микола).

Ява 5.

(Василько, Петрусь, Катруся, Оксана, Маруся, Михайлик, Грицько, Тарас, Іван і Микола).

Іван. Нема тут Тараса?

Діти. Нема!... нема!...

Микола. Як то нема? Нам казали, що він тут.

Василько. Ні, его нема!...

Іван. А мені здає ся, що ти брешеш. Я виджу по твоїм носі. Ану, Миколо, пошукаймо.

(Ідуть до дітей і розтручують їх. Діти підносять крик. Іван витягає Тараса з соломі).

Тарас. Я не піду! *(Хоче вирвати ся. Іван і Микола беруть его під пахи).*

Іван. Ми зараз попросимо.

Микола. Березової каші троха на поратунок дасть тобі дяк!

Іван. Він втікає!

Тарас (крізь плач). Я не піду, я не піду.

(Паде на землю. Іван і Микола на силу его тягнуть. Діти не дають Тараса. Псалтирники відтручують дітей. Діти стоять на сцені і позирають за Тарасом).

Оксана (сумно). Тарасе, Тараску!
Прочі діти. Верни ся Тараску!

(Занавіса паде).

II. ОБРАЗОК.

(Сцена представляє сад. В буряні під кущем сидить Тарас і малює на грубим папері. В драній полотнянці, босий, капелюх лежить на землі).

Ява 1.

(Тарас).

Тарас. Єще хвіст... Зараз буде... (рисує) Зараз буде кінь... Єще лиш ноги... Тааак... От і готовий. (Тримає далеко від очей і поглядає). Навіть пан такого не має... Чекай — або ні, зроблю корову... Розділю копита на двоє, намалюю роги, додам вимя, тай вже корова. (Рисує. По хвили відкладає папір, встає і дивить ся довго в бік сцени). Де тота Оксана і Ірина так довго барять ся? Я такий голодний... Ще днесь нічого не їв... А мачоха буком бє з хати. (Стирає ся о дерево і плаче тихо. По хвили). А дяк — бодай єго! Роби за него, лазь по небіщиках, голодний, обдертий. — Боже, Боже, чи я не люди?... Голод, холод, побої — і доки все те — доки?... Піду геть, геть в сьвіт за очи.

(Плаче дужче, потім сїдає під дерево, клонить голову і засипляє. На сцену входить тихенько Дівчина в білій одежи, перевязана золотою лентою, з барвінковим вінком на голові. Вона дотикає рукою голови Тараса, а він стрясає ся легко).

Ява 2.

(Тарас, Дівчина-Доля).

Дівчина. Ти хочеш іти в сьвіт?

Тарас (крізь сон). Хочу...

Дівчина. Пізнаєш мене?

Тарас. Пізнаю... Ти раз у сні дала мені золотий колос...

Дівчина. А ти маєш той колос?

Тарас. Маю...

Дівчина. Де?

Тарас *(показує на серце).*

Дівчина. Так! ти маєш его в твоїм серці... А ти бачиш, де ти є?

Тарас. Бачу, на могилі.

Дівчина. Дивись в діл!... Хто там? *(показує пальцем).*

Тарас. Нарід.

Дівчина. Пізнаєш?

Тарас. Пізнаю... Он мій брат Микола, сестра Катря, Ірина, Маруся, а он дядько, мачоха, а там Оксана, Петрусь, Василько, Олекса... а тамтих вже не знаю... Як їх много!...

Дівчина. То з цілої України... Бачиш, що вони роблять?

Тарас. Бачу, в ярмах орють паньські лани, а економи бють їх нагайками!

Дівчина. Сей нарід, *(показує)* се твої брати. Иди в сьвіт, шукати плуга, бо час сіяти. Зерно з того золотого колоса дасть щастє твоїм братам. Тебе запряжуть також в ярмо, але твоїм ярмом звільниш свій нарід з неволі. Ти мусиш терпіти, мусиш бідувати, бо хто має біду побороти, мусить сам єї пізнати. Будь сьмілим, а імя твоє стане вічним. Я все буду з тобою.

(Підходить до него і цілує в голову. Потім зникає. Тарас пробуджує ся, встає здивований і розглядає ся, немов би чогось шукав. Входить Оксана і Ірина).

Ява 3.

(Тарас, Оксана, Ірина).

Оксана *(сумно).* Тараску, що тобі є? Ти так чудно виглядаєш!

Ірина. Ось ми принесли тобі кусок хліба. То Оксана від себе винесла, бо мачоха кинула ся на мене, як я хотіла нашого вкרוїти і не дала. *(Дає хліб).*

Тарас *(щипає по куснику хліба і їсть).* А за мене не питала?

Ірина. Ні!... Вона все каже, що Богу дякує, як тебе не видить.

Оксана. Знаєш, Тарасе, питав дяк за тобою... Казав, що мерлець є в селі, та щоби ти ішов в вечер псалтиру читати.

Тарас. Цур ему, хай сам читає! Думаєш, що то так любо? В хаті сопух з чіснику та горівки, накурено, що й сьвіта не видно, а ти сліпай над псалтирою, коли очи до сну клеють ся. Тай який зарібок? Десята копійка... А як дяк впе ся, то й того не дасть... Ні, не хочу вже бути довше его попихачем... Не піду!...

Ірина. Та хоч їсти дістав-бись дещо...

Тарас. Ні, таки не піду. Вже досить мені того всього...

(За сценою хтось кричить: „Пугу, пугу!!“).

(Тарас складає руки в трубку до уст і відповідає: Пугу, пугу!)

(за сценою: „Хлопці з Лугу!!“).

Оксана. Се Митрик, по голосі пізнаю.

Тарас. Їх много прийде, бо я покликав.

(Входить Олекса, Миколка і Панас з костюром в руці).

Ява 4.

(Тарас, Оксана, Ірина, Олекса, Панас).

Олекса. Здоров, Тарасе, ось ми прийшли.

Тарас. А що ви так вигукете по козацки?

Миколка. Або ми не козаки? *(Робить бундючну міну).*

Тарас *(кепкуючи).* Козаки-юнаки
По чотири роки.
Плюньмо, куме, на боки *(плює в бік),*
Дістануть уроки.
(Дівчата сьміють ся).

Ірина. Ото козаки! Як би Татарин зза плечий гукнув, то всі три попадали би в траву.

Панас. Ага зараз... Дивись, який у мене ціпок! *(махає костюром).*

Лиш махнув би, а Татарин ногами накрив би ся.

Тарас. Шкода, що їх тепер нема.

Миколка. А чого ти, Тарасе, нас кликав?

Тарас. Який ти цікавий. Підожди!...

Панас *(витягає яблука з кишені і дає).* Ось, тобі, Тарасе, яблука, що я тобі винен... *(потім витягає з другої).* А се возьми наперед! Як дяк скаже коли тобі, щобись мене бив, то бий легко і скоро.

Тарас. Тамті яблука приймаю, а сих ні, бо я вже тебе більше не буду бити.

Олекса, Миколка і Панас. Як то?

Панас. А як дяк тобі скаже?

Тарас. Він більше не буде мені казати.

Олекса. Чому?

Тарас. Бо не буде! — Але чому решта хлопців не прийшла?

Миколка. Вони лишили ся там на броді. Десь Захар узрів ковбля. Казав, що такий великий, як пів руки та хоче конче ймити.

Тарас. Як пів руки?... А може як палець?

Олекса. Може як палець, хто знає... Але я їх покличу.

(Вибігає за сцену і кричить): Хлопці, а гов, а гов!...

(Далеко за сценою відповідають: А гов, а гов!...)

(Вбігає Олекса). Вже йдуть, вже йдуть!...

Миколка. Знаєте що, поховаймо ся.

Всі. Поховаймо ся, поховаймо ся...

Ірина *(біжить в глибину сцени і виглядає).* Вже недалеко! Скоро, скоро!...

(Біжать в противну сторону і ховають ся за кулісами. За сценою чути сміх і гамір. Входить цілий гурток хлопців і дівчат весело і гамірно, а на переді Захар).

Ява 5.

(Захар і прочі діти).

Діти *(до Захара).* Ковблик, ковблик! ха, ха, ха, ковблик!

Захар. Та відчепить ся раз.

Діти *(скачуть та сіпають Захара).* Ковблик, як рука... Ха, ха, ха!...

Захар. Але де тамті?

(Діти втихають і оглядають ся вокруг).

Захар. Я чув виразно, що Олекса звідси кликав.

Діти. Так, кликав, кликав... Але де вони?

(За сцени вибігають Тарас і прочі діти).

Ява 6.

(Тарас з першими дітьми і Захар з другими дітьми).

Перші діти. Ковблик, ковблик! Ха, ха, ха!

Другі діти. Захар ковблик!...

Панас. Від нині Захар називає ся ковблик.

Всі діти. Так, так, так, так!

Тарас. А деж той ковблик?

Другі діти. Та в потоці!...

Ірина. Не ймили?

Другі діти. Ні! Збовталисьмо йно воду.

Ірина. А великий?

Другі діти. Як твій мізинний палець.

Миколка. А Захар казав, як пів руки...

Діти. Ха, ха, ха!

Другі діти. Він зловив ковблика за хвіст, а він его по носі тай шусть у воду. Ха, ха, ха!...

Тарас. А гов, вже гов, досить!

(Діти втихають).

18.669.

Олекса. Тихо!... Тепер най Тарас скаже, чого він нас покликав.

Діти. Най скаже, най скаже!

Тарас. Я хочу вас попрощати...

Діти. Чому?

Тарас. Бо я іду в сьвіт, куди очи поведуть.

Діти. Що се ти кажеш?

Тарас. Лихо мені. Не маю де голови приклонити, не маю що їсти. Батька нема, мами нема, мачоха жене геть, дядько бє, дяк бє, люди цурають ся. Шож мені сироті робити?

Діти. Та ми тебе любимо, не цураємо ся...

Тарас. Я знаю, але ви не можете мені помочи. Видите самі, який я нужденний. *(Показує на свою одягу).* Нині ночував у Івана на подри. Він не знає о тім... Де буду завтра ночувати, де позавтра, а де в зимі? Тай чого я тут навчу ся? Нічого... Не хочуть свої люди вчити, то най чужі вчать.

Олекса. А ти, Тарасе, гадаєш, що чужі люди ліпші?

Тарас. Може і ліпші.

Захар. А деж ти хочеш іти?

Тарас. В сьвіт.

Захар. В котрий сьвіт?

Тарас. Куди очи поведуть.

Оксана *(сумно).* Тараску, не йди від нас, лиши ся, лиши! *(Ловить его за руку).*

Тарас. Я мушу, мушу іти... Я вам скажу чому. *(до Оксани)* Як ти, Оксано, пішла з Іриною по хліб, сів я під сим деревом тай здрімав ся. Ви може пригадуєте собі, як то я давно тому оповідав вам про зелізні стовпи, що підпирають небо і про дівчину, що дала мені золотий колос?

Діти. Памятаємо, памятаємо.

Тарас. Я тих стовпів не бачив. Я ішов до них, але не найшов. А тота дівчина з колосом, то вона мені лишень снила ся... А тепер, як я здрімав ся, то приснилася вона мені знова... Десь я сиджу на могилі, а вона при мені... Дивлю ся я в діл, а попід могилу ідуть люди босі, обдерті, запряжені в ярма і тягнуть плуги і орють панські поля. Насамперед ішли люди з Кирилівки і ви також...

Діти. І ми?

Тарас. І ви... Відтак ішли люди з Моринець, за ними з Тарасівки, з Зеленої Діброви, з Лисянки, з цілої України, а всі в ярмах. А ся дівчина казала: „Видиш — се український нарід, твої брати. Видиш їх муку? Ти маєш увільнити їх від того... Возьмеш зерно з того колоса, що я тобі колись дала і посієш по цілій Україні...

Іди в світ, шукати плуга... Тебе запряжуть у ярмо, але ти своїм ярмом двигнеш свій нарід. — Так вона мені сказала і щезла. Я пробудився і тогди надійшла Оксана і Ірина...

Оксана. Тому то ти так чудно виглядав!

Тарас. Так... Тепер я мушу іти... Але подождіть хвилику. *(Вибігає за сцену. Діти дивлять ся за ним. По хвилі входить Тарас з торбиною).* Ось ціле моє добро *(показує торбину).* Ховав в корчах і прикривав лопухами, щоби хто не побачив. *(Розв'язує торбину і витягає з неї образки і всякі забавки, як коня; сотівку і т. и. і роздає дітям).* Мені того не треба вже... Лекша торба буде...

Діти. То ти таки ідеш?

Тарас. Іду...

Михайлик. Слухай, Тарасе, а як ти будеш мати се золоте зерно, то ти і нам даш?

Тарас. Дам, дам, усім дам!

Оксана. А мені?

Тарас. Тобі? Тобі найбільше.

(Оксана хлипає тихо і обтирає сльози рукавом. Ірина також плаче).

Тарас. Панасе, дай мені той костур! Тобі не треба, а мені добре буде хоч від псів обігнати ся. *(Панас дає йому палицю. Тарас засильює на неї торбину і бере на плече, а потім кладе капелюх на голову).*

Бувайте здорові!

Діти. З Богом, Тарасе, а не забувай на нас!

(Обступають его довкола. Оксана і Ірина коло него. Діти співвають на нуту: Ми гайдамаки):

Йдеш в світ за очи, друже Тарасе,

Рідну кидаєш ниву і поріг,

Ти на те горе своє і наше

Вічно дивитись більше вже не міг.

Йдеш в світ широкий, будеш орати,

Зерном засієш лан український весь,

Долю братам всім хочеш придбати,

Вічна, Тарасе, тобі від нас честь.

(Співуючи, посувають ся поволи до виходу. При останніх словах зникають за сценою).

Занавіса паде.